

Berenschot

Democratie in de kern

Over democratische innovaties en schaalverwarring

Woorden vooraf

Waarschuwing & belofte

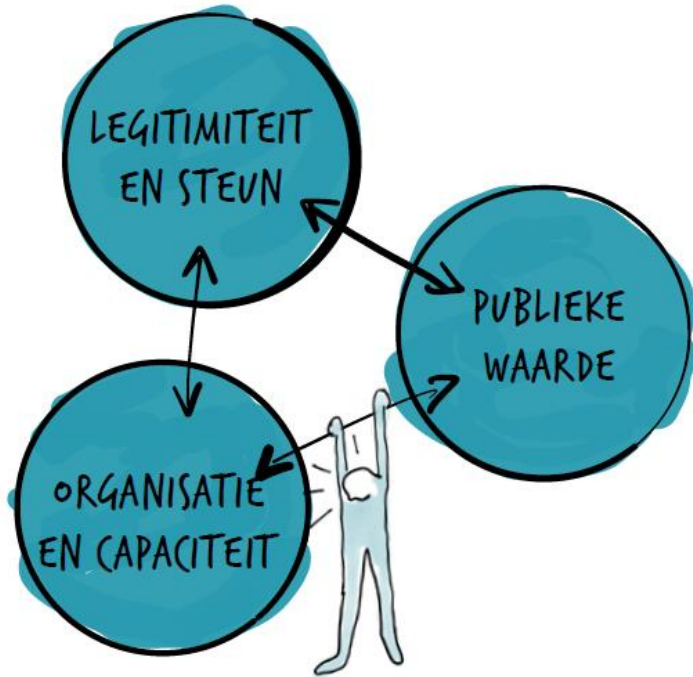
- Abstracte thematiek, bereid u voor!
- Het wordt aan het einde concreter...

Inhoud

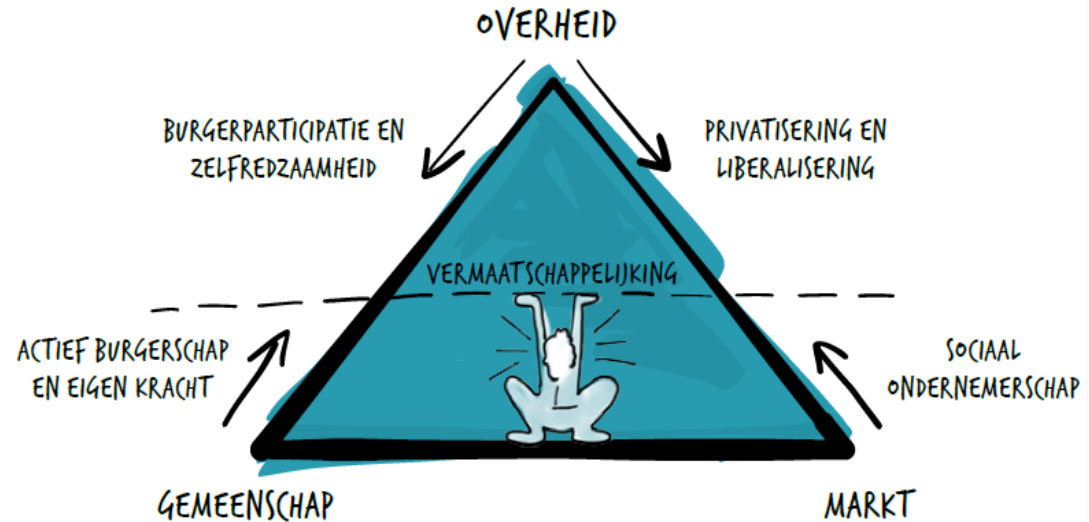
1. Context, vertrekpunten
2. Wat is kernendemocratie eigenlijk?
3. Hoe dat dan te doen?
4. Dilemma's
5. Afkijk-advies

Context & vertrekpunten

Figuur: Strategische driehoek van publieke waarde
Bron: Moore, 1995

Figuur: Veranderende verhoudingen tussen overheid, markt en gemeenschap
Bron: Van der Steen, van Twist, Chin-A-Fat, & Kwakkelstein, 2013.

Context & vertrekpunten

Lidmaatschap verenigingen Bevolking vanaf 15 jaar									
Jaar	Politieke partij	Vakbond	Consumenten-organisatie	Milieu-organisatie	Sport-vereniging	Culturele vereniging	Jeugd-organisatie	Gezelligheids-vereniging	
2012		4	15,5	41	22,3	35,9	7,2	1,8	13,5
2013		4,8	15,5	42,7	22,7	35,6	6,5	1,7	13,2
2014		3,7	15,3	41,7	20,9	35,4	6,9	1,5	12,6
2015		3,6	14,3	40,6	20,4	34,6	6,7	1,6	11,8
2016		3,6	14,7	40,1	19,6	34,9	6,5	1,8	12,6

Recordaantal Nederlanders in 2016 verhuisd

Een recordaantal Nederlanders is vorig jaar verhuisd. In 2016 wisselden bijna   meer dan het jaar ervoor.

Dat blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vrijdag heeft gepubliceerd. Het aantal verhuizers was in veertig jaar tijd nog nooit zo hoog. Ook in

Volgen via mijn nieuws

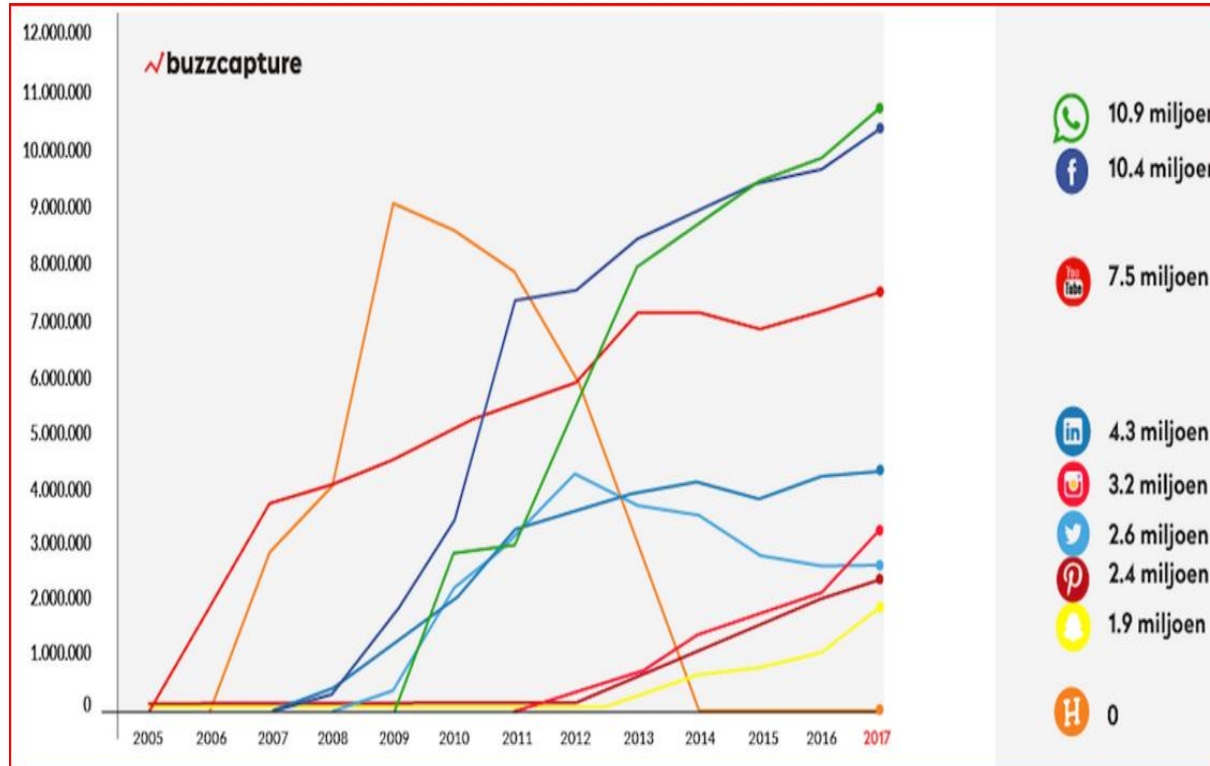
♡ CBS

♡ Vastgoed

♡ Woningmarkt

Advertentie

Context & vertrekpunten

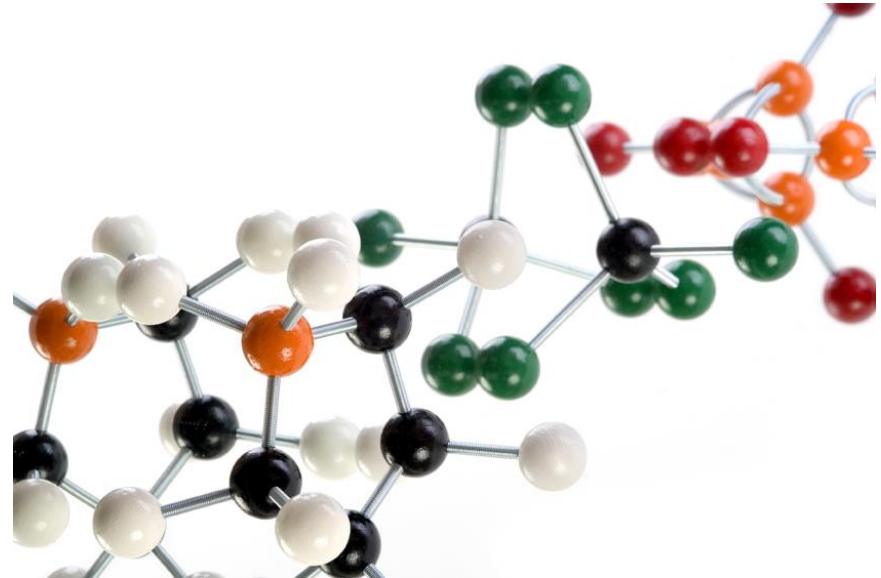
Afname fysieke cohesie
Toename digitale cohesie
Komst informatietechnologie
Afname organisatie'lasten'

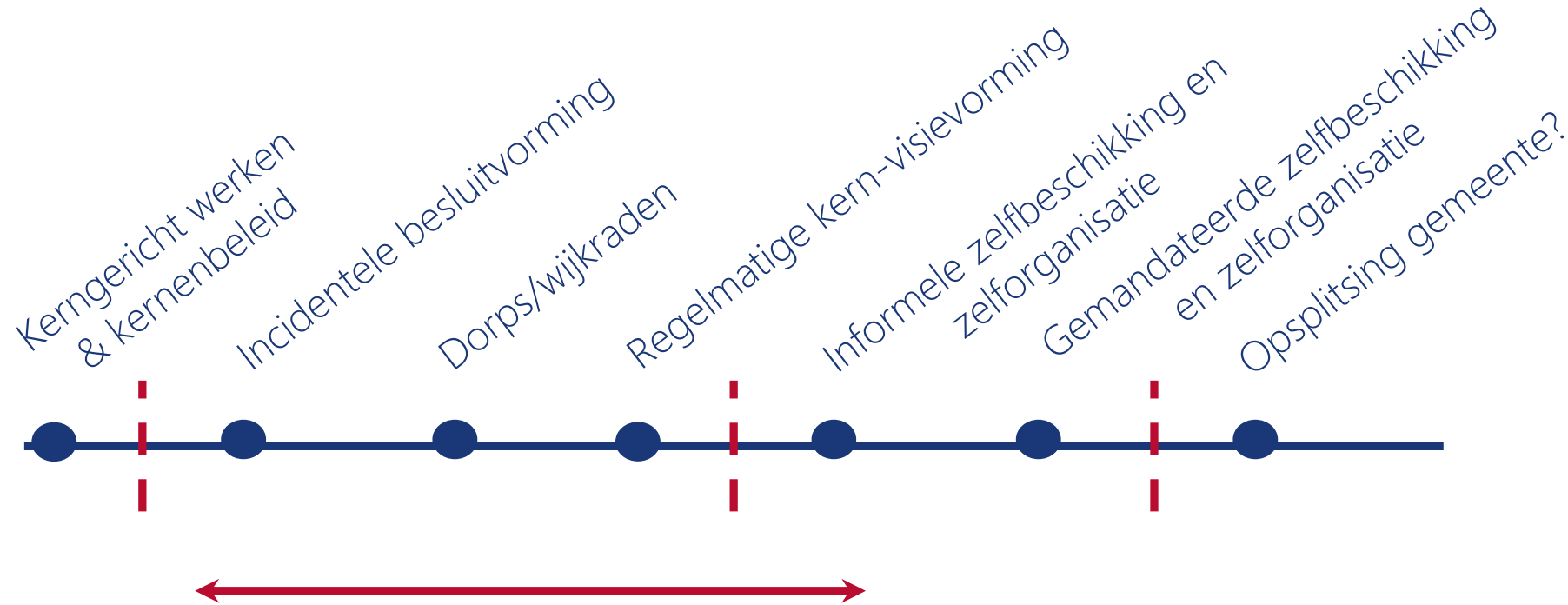
Context en uitgangspunten

Relevante ontwikkelingen:

- Verdergaande individualisering
  - Hernieuwde vormen van collectivisering
  - Meerschalligheid in opgaven i.c.m. afnemend vermogen overheid doorbraken te realiseren
  - Digitale transformatie
- Leidt tot noodzaak democratie aan te passen, en dus óók kernendemocratie

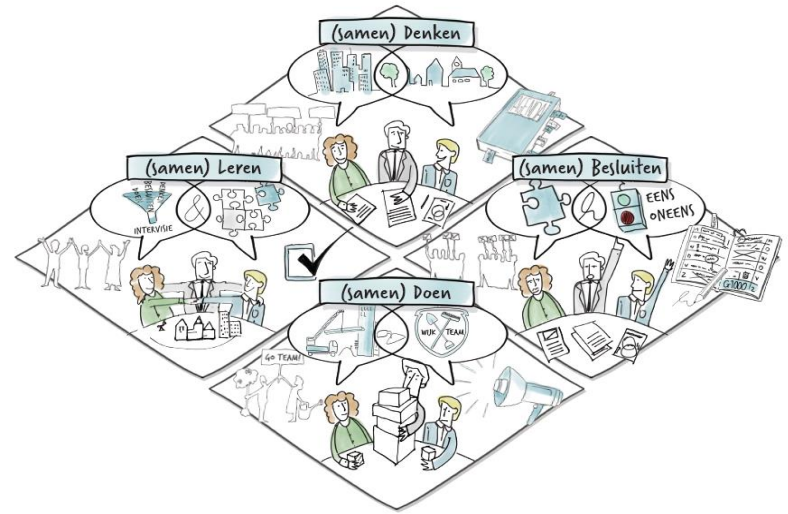

Wat is kernendemocratie eigenlijk?

Hoe dat dan te doen?

- Maatwerk per kern/dorp/wijk/gebied
  - Ken je gemeenschappen
- Democratie-mogelijkheden per vraagstuk anders
- Behoeftedreven i.p.v. aanbodgedreven
- Showcases, zichtbaar maken van succes, helpt
- Leerarena's opbouwen = een must
- Bevoegdhedenoverdracht vereist entiteiten
- Herindeling geeft urgentie en is kans
- Organiseer je conform
  - Personeel/organisatie, bestuurlijk en financieel
- Framing en communicatie is key
- 'T kost tijd en geld
- Verwachtingsmanagement cruciaal

Bron: Pionieren in Participatieland

Dilemma's

- Wat is legitimiteit en wanneer is het voldoende?
- Waar leg je het accent in meerschallig bestuur?
- Hoe ga je om met ongelijkheid kernen?
  - Ongewenste optredende neveneffecten?
- Hoe kom je als raad naar bruikbare kaders?
Van laatste naar eerste woord
- Wat is de houdbaarheid van lokaal initiatief?
- Hoe combineer je gebiedsgericht (kernendemocratie) met thematisch werken?
- Hoe houdt je een solidariteitsgedachte op gemeente-niveau over?
- Hoe voorkom je schijnprocessen en onderhandelcultuur?

Afkijkadvies

1. Oss (dorps- en wijkraden)
2. Hollands Kroon (kernbeheer)
3. Land van Heusden en Altena (nieuwe gemeente ontwerpen)
4. Südwest Fryslan (zelfbeschikking kernen)
5. Molenwaard (dorps- en kerngericht werken)
6. Peel en Maas (zelforganisatie kernen)
7. Hoeksche Waard (kerngericht werken)
8. GNL/West Betuwe (kerngericht werken)
9. Democratic Challenge / Democratie in Actie
10. En nog vele anderen

Berenschot

www.berenschot.nl

 /berenschot